

Aan college van Burgemeester en wethouders
Gemeente Almere.

Betreft Ongevraagd advies Adviesraad Sociaal Domein ten aanzien van bezuinigingen jeugdzorg
Datum 25 november 2020

Geacht College,

De directe aanleiding voor dit ongevraagd advies is de verschijning van het rapport van AEF (sep 2020) over de overschrijdingen in de Jeugdzorg, de gehouden consultatieronde op de politieke markt dd 1 oktober 2020 en adviezen over mogelijke bezuinigingen en de toezegging aan de raad van de wethouder voor aanpak op korte termijn. De ASD heeft met interesse dit rapport en de aanvullende aanbevelingen van Bureau PEERS gelezen, en de bespreking van dit onderwerp gevolgd op de politieke markt. Hierbij haar ongevraagde advies.

Wat de ASD als belangrijkste punt opvalt, is wederom het gebrek aan integraliteit. De adviezen en aanbevelingen zijn allemaal gericht op onderdelen van de jeugdzorg, terwijl de visie van de ASD juist de samenhangt nastreeft. Jeugdzorg valt niet apart te bezien van onderwijs, welzijn, (jeugd)zorg, veiligheid en wonen: een kind is nooit alleen maar een individu, maar een samenspel met school, gezin en sociale omgeving.

Dit hangt in de ogen van de ASD samen met het gebrek aan een lange termijnvisie van de gemeente op het gehele sociale domein. De acties die genoemd worden, maar ook de berichtgeving richting de raad, wijzen allemaal op kortetermijnoplossingen, met als doel het oplossen van de financiële tekorten. Hierdoor kan de kwaliteit van de geboden zorg sterk onder druk komen te staan. De ASD mist dan ook de invloed van het Kwaliteitsmanifest en verwijst hierbij vooral naar 'de Almeerder centraal'. Het bewaken en de toetsing van de klanttevredenheid lijkt daarbij onmisbaar.

Het tweede dat de ASD opvalt is dat de overschrijdingen vooral komen doordat er per kind meer wordt uitgegeven. De redenen die genoemd worden onderschrijft de ASD en voegt er ook nog een paar aan toe:

- Het inzetten van zwaardere hulp dan nodig want 'dan komt het in elk geval goed'
- In het kader van marktwerking verwijzen naar "exclusievere zorg" die niet noodzakelijk is
- Bij een (lichte) hulpvraag en -indicatie komt het voor dat door de instantie de zorg langer ingezet wordt dan vanuit de indicatie en hulpvraag is afgesproken.
- Medicalisering: het snel klaarstaan met een diagnose/ indicatie omdat daarmee de verantwoordelijkheid voor de problematiek bij ouders/ opvoeders en de school wordt weggehaald

In deze situaties is casusregie, met een kwalitatief goede integrale vraaganalyse, volgens de ASD de beste oplossing - refererend aan de gedachte van *Eén gezin, één plan*. De pilot gezinsbegeleiding (een voorbeeld van casusregie): mensen krijgen meer aandacht, sneller en laagdrempelig hulp, gaan niet shoppen en er zijn minder instanties die over de vloer komen met allemaal hun eigen deeloplossing. Graag ziet de ASD dat (weer) verder uitgewerkt in de integrale aanpak en spreekt de wens uit deze aanpak zo spoedig mogelijk te starten.

Als derde wil de ASD adviseren om toe te werken naar een hele nieuwe manier van samenwerken met de aanbieders. Dit is zo goed als een cultuurverandering, dus het zal niet van de ene op de andere dag geregeld zijn. Toch weet de ASD van gemeenten die deze werkwijze met veel succes toepassen: denk hierbij aan de werkwijze in Utrecht, of de inzet van buurtteams jeugd en gezin.

De kern van deze nieuwe werkwijze bestaat uit vertrouwen: wanneer gemeenten met de aanbieders afspreken wát zij gaan doen en voor welk bedrag, dan is het aan de aanbieders om met de best mogelijke oplossing te komen. Hierbij is het uitgangspunt dat de aanbieders verstand hebben van de te leveren zorg, de gemeente niet.

Randvoorwaarde is hierbij dat het afgesproken bedrag niet overschreden wordt en dat de instelling zelf bepaalt hoe zij het budget verdelen. Te denken valt aan budgetplafonds, maar ook aan Lumpsum financiering. De gemeente hoeft dan niet bij elke nieuwe overschrijding met weer nieuwe kaders te komen, omdat er toch altijd 'mazen in de wet' worden gevonden.

Concreet zijn de adviezen die de ASD geeft:

- Maak een lange termijnvisie (een meerjarenprogramma dat verder reikt dan een coalitieakkoord geldig is)
- Zorg voor een echte integrale aanpak, ook financieel (wonen, (jeugd)zorg, welzijn, veiligheid, onderwijs)
- Zorg dat de bezuinigingen niet ten koste gaan van de kwaliteit
- Zet in op preventie en de-medicalisering, maak daarbij gebruik van versterkt voorveld
- Stap direct over op casusregie. *Eén gezin, één plan*
- Geef de aanbieders een budget (budgetplafond of Lumpsum) in plaats van kaders, en laat ze dit zelf verdelen – zolang het budget maar niet overschreden wordt
- Zet in op een cultuurverandering en ga werken vanuit vertrouwen

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van dit ongevraagde advies, dan hoort de ASD dat graag.

Met vriendelijke groet,

Met vriendelijke groet,
Klaas Jongejan, voorzitter

Postadres: Adviesraad Sociaal Domein Almere, t.a.v. Saskia Schurman (2.05), Spoordreef 24, 1315 GP Almere

telefoonnummer 06-46270001